Ekonomide olumlu **gelişim sinyalleri** alıyoruz...

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
TOBB Başkanı
Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları
(Eurochambres) Başkan Yardımcısı
baskanlik@tobb.org.tr

Senet protestoları ile ödenemeyen **çeklerin hacminde** nispi bir gerileme göze çarpmakta. **Makro göstergeler** yılın ilk çeyreğindeki **büyüme oranının çift haneli** olacağına, 2010 yılının tamamındaki büyümenin ise % 6'ya ulaşabileceğine işaret etmekte. Olumlu gidişatın bir dizi **yapısal düzenleme** ile kuvvetlendirilmesi mümkün.

2009 yılının son çeyreğinden itibaren ekonomide ve sanayi üretiminde toparlanma süreci başladı. Büyümenin öncü göstergeleri diyebileceğimiz sanayi üretimi, yeni şirket kuruluşları, yurtiçi siparişler, KDV-ÖTV tahsilâtları, elektrik kullanımı ve ihracatta son dönemde ciddi artışlar var. Öte yandan senet protestoları ile ödenemeyen çeklerin hacminde nispi bir gerileme göze çarpmakta.

Olumsuz gelişme ise dış ticaret alanında, ithalatın ihracattan çok daha hızlı artmasında. İlk 3 ayda ithalattaki artış % 33'e ulaşırken, ihracat artışı % 7'de kaldı. Bunun sonucunda cari açık 5 katına çıktı. Türkiye yeniden ithalat cenneti olmakta ve bu durum ara mal üreticileri başta olmak üzere sanayimizin geneli için tehdit oluşturmakta.

Tarım sektörümüzse küresel krize ve ülkemiz ekonomisinin 2009 yılında % 4,7 küçülmesine rağmen, % 3,3 oranında büyüyerek krizin boyutunun sınırlı kalmasını sağladı. Tarımsal üretim 2009 yılında yaklaşık 76 milyar TL'ye yükseldi. İhracatın geneli 2008'e göre % 23 azalırken, tarımdaki ihracat rakamı korundu ve tarımsal ürün ihracatımız 2009'da 9,2 milyar dolara ulaştı.

2009 yılında tahıl üretimi bir önceki yıla göre % 15, meyve üretimi % 6 arttı. Sebze üretimiyse % 2 azaldı. Toplam tahıl ürünlerinde yurtiçi üretimin yurtiçi talebi karşılama derecesi % 93 iken, yağlı tohumlarda bu oran ancak % 40, soyada ise % 3 seviyesinde.

Dünya nüfusu devamlı arttığı için, gıdaya olan ihtiyaç önümüzdeki yıllarda büyümeye devam edecek. Bu yüzden tüm dünyada tarıma ve gıdaya yapılan yatırımlar artmakta. Tarım ve hayvancılık giderek daha kazançlı bir iş alanı olacak. Dolayısıyla ülkemizin de bu alana daha fazla yönelmesini sağlamamız gerekiyor.

Makro göstergeler yılın ilk çeyreğindeki büyüme oranının çift haneli olacağına, 2010 yılının tamamındaki büyümenin ise % 6'ya ulaşabileceğine işaret etmekte. Olumlu gidişatın bir dizi yapısal düzenleme ile kuvvetlendirilmesi mümkün.

Piyasa denetim ve gözetim sistemi kurulmadan ithalat üzerindeki TSE denetiminin kaldırılması, haksız rekabet ile kalitesiz ve sağlıksız ürünlerin kullanılmasına yol açmakta. Piyasa denetim ve gözetim sisteminin daha etkin bir biçimde çalışmasının sağlanması ve standart dışı ithalata karşı alınan önlemlerin artırılması gerekmekte.

Belli sayının üzerinde işçi çalıştıran ve sermayesi belirlenmiş limitlerin üzerindeki işyerlerinde çeşitli meslek gruplarından kişilerin istihdam edilmesi şartı getirilmiş, ayrıca bu kişilere verilecek ücretin alt sınırı belirlenmiştir. Bu tür zorunlu istihdam uygulamaları firmalarımızın büyümelerini kısıtlamaktadır.

Kamu alımlarında yerli üretime % 15 fiyat avantajı uygulanması kararı alınmasına rağmen, bu karar konusunda uygulamaya geçilmemiştir. Hatta bazı kamu kurumlarının satın alma şartnamelerinde "ithal mal" ibareleri bile yer almakta. Söz konusu mevzuat, kesinlik içerecek şekilde yenilenmeli ve kamu kurumlarının bu mevzuatı uygulamaları yakından takip edilmelidir.

Krizden daha az etkilenen ülke pazarlarına girişi kolaylaştırmak üzere ihracat sigortası sistemi yeniden yapılandırılmalıdır. 2010 yılı sonuna kadar, ihracatçılarımızın yurtdışı taşımacılık maliyetlerinin karşılanması için destek sağlanmalı. Uzak Yol Navlun Primi uygulaması başlatılmalıdır.

Akaryakıt üzerindeki ağır vergi yükünden dolayı yurtiçi taşımacılığının maliyeti çok yüksektir. Enerji fiyatları üzerindeki yüksek vergilemeden vazgeçilmeli, TRT payı tamamen kaldırılmalıdır. Son dönemdeki demiryolu taşımacılığını geliştirmeye yönelik faaliyetler olumludur ve sürdürülmelidir. Yıllardır TBMM'nin gündeminde bekleyen yeni Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu, Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve Perakende Sektörü Kanunu bir an önce yasalaştırılmalıdır. Sözkonusu yasaların zamanında çıkmaması şirketlerimizin yeni küresel rekabet şartlarına uyumunu geciktirmekte ve rekabet gücümüzü azaltmakta.

> "Tarım sektörümüz küresel krize ve ülkemiz ekonomisinin **2009 yılında % 4,7 küçülmesine rağmen, % 3,3 oranında büyüyerek** krizin boyutunun sınırlı kalmasını sağladı."

Mesleki eğitim cazip hale getirilerek, sanayimiz için gerekli yetişmiş insan gücünün temini sağlanmalıdır. Hızla artmakta olan orta yaş işsizlikle mücadele için, mesleksiz kalan yetişkinleri meslek sahibi yapacak eğitim programları hazırlanmalıdır.

İşletmelerin vergi ve sosyal güvenlik prim borçları yeniden yapılandırılmalıdır. Vergi ve sosyal güvenlik primlerindeki yüksek gecikme faizleri daha makul ve ödenebilir seviyelere çekilmelidir.

Ar-ge teşviklerinin son yıllarda artırılması ve genişletilmesi olumlu sonuçlar verdi. Bunlardan KOBİ'lerin daha fazla faydalanabilmesini sağlamak üzere mevzuatın değiştirilmesi faydalı olacaktır.

Sağlıklı bir kentleşme ve çevre dostu bir sanayileşme için, şehirlerin içinde faaliyet gösteren sanayi tesislerinin OSB'lere taşınması teşvik edilmelidir. Et ve Balık Kurumu'na yeni bir misyon verilerek, müdahale ve düzenleme kurumu haline dönüştürülmeli. Bu kapsamda, üretimi ve tüketimi dengeleyecek istikrarlı bir fiyat politikası oluşturulmalı. Mera Kanunu yeniden güncellenmeli ve meraların besicilik yapmak isteyen yatırımcılara açılması sağlanmalıdır.

Sertifikalı tohum üretimi artırılmalı ve kullanımı yaygınlaştırılmalı. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı uhdesinde bulunan hayvan park pazar yerleri daha modern hale getirilerek, ticaret borsaları ile birlikte bir proje kapsamında değerlendirilmelidir.